

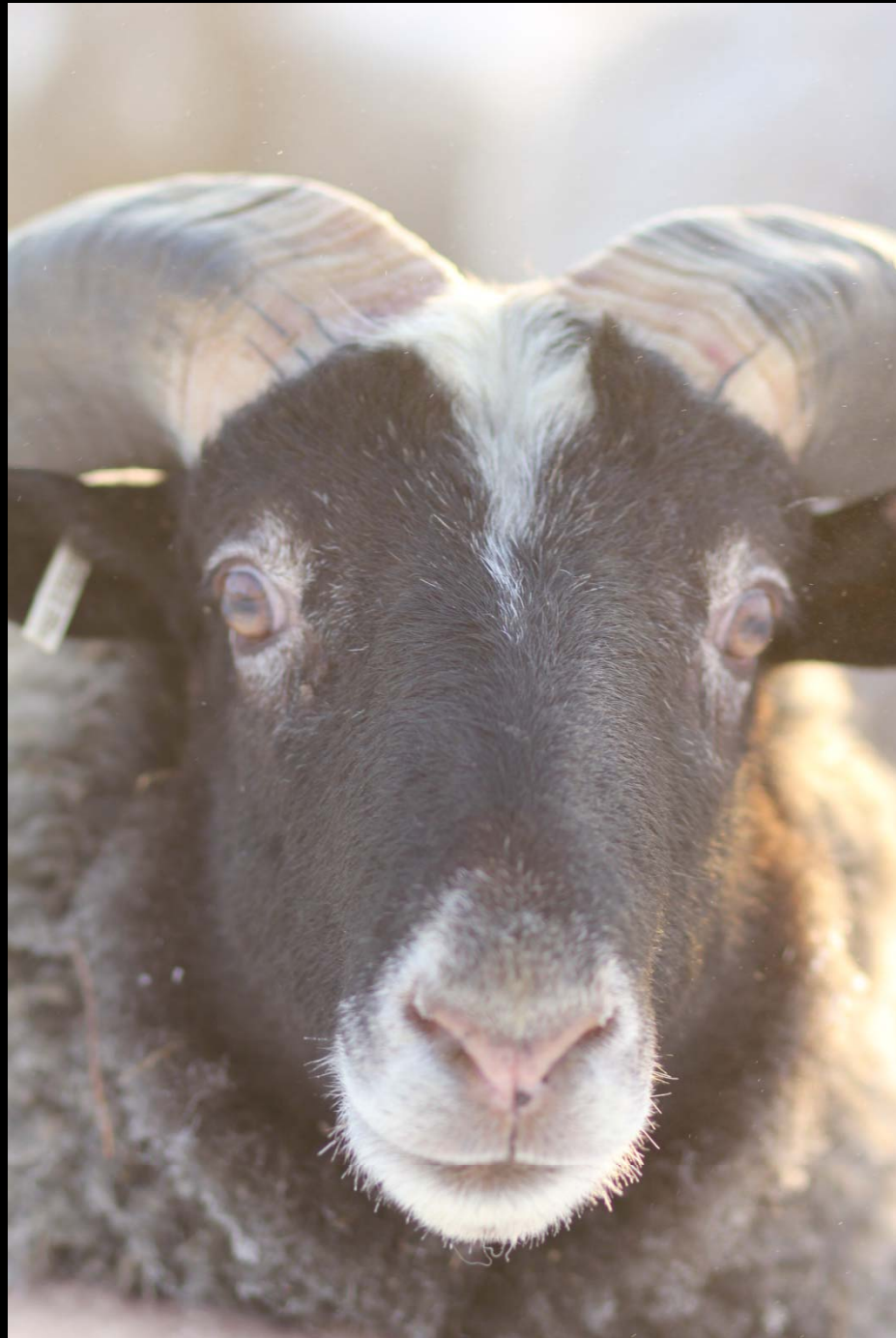
Varg och jordbrukarens vardag.

Martin Moraesus, LRF Dalarna

Är vargen ett hot mot lantbruket?

En komplex fråga.

- Lantbrukarna baserar inte sin åsikt om vargen enbart utifrån att man är lantbrukare.
- Oron för att något ska hända är ofta ett större problem och den syns inte i skadestatistiken.
- Bemötandet från myndigheter och media, samt risken att hängas ut på nätet om något händer utgör en stor stressfaktor.

”Det är väl bara att...”

varje löt fick tid för återväxt tills man återkom igen. En viktig uppgift för valkullan var att se till att djuren höll sig inom den för dagen avsedda löten. Djuren skulle också skyddas mot björn och varg.

- Allemansrätten upphör att gälla vid besök på fåbodstället.
- Alla besök sker på brukarens och djurens villkor.
- Visa hänsyn gentemot både människor, djur och miljö.

ca 80 cm
LJUF
CYKLATIONS-ZON
REDUKTION I HÅRDEN
TÄPPNING AV
SLAGG
JÄRNSMÅLTA

En enkel skiss som visar förloppet i en myrmasbo-hålita.
Illustration: Roland Andersson

Im Frühling und im Sommer riecht man nach dem Erz, das im Sommer trocken sollte, um im Herbst gefrieren zu werden. Die Rötung befreit das Erz von u. a. Schwefel und Phosphor. Für die endgültige Eisenherstellung verwendet man einen sog. Windfahnen. Er wird recht klein, maximal ein Meter hoch und wurde aus Stichen und/oder Lehm errichtet.

Das Recht zum Gemeinbrauch gilt nicht bei einer Senntafel!

Dona-Skulptur: Hämterglöfning
Text: Susanne Hegert
Illustrationer: Sten Holmqvist och Roland Andersson
Kart: Bertil Lohf
Förargivning: Länsstyrelsen Dalarna län

OBS !!

BOSKAPSVAKTANDE HUNDAR

En eller flera boskapsvaktande hundar går tillsammans med tamdjuren. Hunden fungerar som ett skydd mot rovdjursskador på tamdjur. Hundarna är i många fall mer präglade på tamdjur än på människor. Respektera hundens vaktarbete och håll avstånd.

UNDBIK ATT TA MED ER HUND HÄR ! DETTA SKER PÅ EGEN RISK !

Hundarna kan vara mycket aggressiva mot främmande hundar. Men ej mot människor.

Vid allmänna frågor om boskapsvaktande hundar, kontakta:
Viltskadecenter: 0581-92070 www.viltskadecenter.se

Förebyggande åtgärder

- Full ekonomisk kompensation är en förutsättning. Men...
- Om det BARA vore en fråga om ekonomi så hade det varit en "lätt" fråga att lösa.
- Vi lever inte "förr i tiden".

Hot mot svenskt jordbruk?

- Självklart inte det ENDA hotet.
- En vargstam med dagens storlek och utbredning är inte ett hot mot hela Sveriges djurhållande jordbruk. Men...
- Lokalt och regionalt är det ett reellt hot, särskilt för fäbodbruk och skogsbete, och därmed de biotoper som finns i de områdena och anses som skyddsvärda.

- ”Om man valt att bo på landet, så får man väl acceptera att det finns varg. Annars är det väl bara att flytta” (Hanne Kjöllér, DN)

En utmaning för demokratin

- Vem är det som bestämmer egentligen?
- Var är politikerna?
- Frågan har hanterats så att den blivit så polariserad att det känns som att vi är längre från en lösning än vad vi någonsin varit.

Lösning för djurägarna?

- De drabbade måste hållas fullständigt skadeslösa!
- Forskning kring hur tamdjuren påverkas.
- Erfarenhetsutbyte kring förebyggande åtgärder.
- En annan inställning och bemötande från myndigheter och organisationer.
- En glesare vargstam, lägre totalt rovdjurstryck.
- Det handlar om ekonomi och psykologi, inte ekologi!

- Tack!